

Michael Drangel, Niklas Lindwall
och Pierre Melin driver
tillsammans Räddningsskolan
Rosersberg norr om Stockholm.

MEDETT BRINNANDE INTRESSE

När Niklas Lindwall var fyra år gammal var han övertygad: Han skulle bli brandman. Idag är han före detta brandman och delägare i Räddningsskolan Rosersberg, och han har inte ångrat sitt val en sekund.

AV ANNA-MARIA STAWREBERG FOTO CARL THORBORG

”Varje hem borde ha en brandsläckare utplacerad på ett lättåtkomligt ställe”, säger Niklas Lindwall och visar släcktekniken.

Det är stilla på Rosersbergs räddningsskola utanför Märsta norr om Stockholm. Det enda som hörs är enstaka skottlossning i fjärran och inte en enda människa syns i det disiga senhöstvädret.

Inne i det hemtrevligt stökiga köket är det varmt och skönt. Räddningsskolans tre ägare och lärare, Niklas Lindwall, Michael Drangel, och Pierre Melin, sitter med en varsin kopp kaffe. Jargongen är så hjärtlig som den bara kan bli när människor som känner varandra riktigt väl möts. De interna skämten haglar genom rummet och Niklas båda äldre kolleger refererar till Niklas som Räddningsskolans egen Stälman, efter en episod i somras där han rådigt ingripit vid en fotbollsmatch när en av spelarna föll ihop av ett hjärtstopp, och påbörjat hjärt-lung-räddning. En månad senare släckte Niklas en brand i svärföräldrarnas kök och räddade på kuppen livet på dotterns kanin. Niklas ser mest besvärad ut över uppmärksamheten, och byter smidigt samtalsämne.

– Tidigare hade Räddningsverket en av landets fyra räddningsskolor här på Rosersberg och då arbetade vi här som lärare. Men för två år sedan fattades ett politiskt beslut om att Räddningsverket skulle läggas ner och då också de två räddningsskolorna i Skövde och Rosersberg, berättar Niklas.

Niklas, Michael och Pierre bestämde sig snart för att fortsätta driva räddningsskolan i privat regi, och precis som tidigare håller de risk- och säkerhetsutbildningar för företag, statliga myndigheter och privatpersoner.

Även om skratten ligger nära till hands hos de tre kollegerna blir de allvarliga när de berättar om Räddningsskolans verksamhet. De utbildar bokstavligen taget människor i konsten att rädda liv och när vi vandrar runt på det stora området får vi smakprov efter smakprov på vad skolan sysslar med.

TRÄNING FÖR SKARPT LÄGE

På den stora asfalterade planen utanför kurslokalen står ett tiotal buckliga

Skola med räddning i fokus

Redan 1986 startade dåvarande Statens räddningsverk sin verksamhet i Rosersberg där brandmän och brandbefäl kunde genomgå utbildningar. 2008 fattades beslut om att lägga ner Räddningsskolan Rosersberg i statlig regi och då bestämde sig lärarna Pierre Melin, Michael Drangel och Niklas Lindwall för att driva skolan vidare i privat regi. På Räddningsskolan Rosersberg erbjuds en mängd olika utbildningar inom första hjälpen och brand, såväl till räddningstjänsten som till företag och privatpersoner.

personbilar på högkant i en prydlig rad. Pierre förklarar att de har ”dukat upp” scenariot för en utbildning som kommer att hållas för ett hundratre-tio-tal officerare. För officerarna väntar tjänstgöring utomlands och de kommer att träna på hur de ska agera när de kommer fram till främmande byar intagna av militär milis.

”Vi arrangerar olyckor med figuranter för människor som behöver kunna hantera svåra situationer”

Brandmännen är ofta på plats före ambulanspersonalen när det inträffat en olycka. Därför ingår sjukvård i utbildningen.

Med hjälp av en vanlig yllefilt kvävs elden snabbt. Börja från huvudändan och jobba dig nedåt med hjälp av händerna.

Lite längre bort på området står en omkullvält buss och här och var står hemlighetsfulla tillstängda övningsobjekt.

– Några av objekten används för att träna rökdykning i, förklarar Niklas. Bland annat räddningstjänsten är här och tränar, för en rökdykare gäller det att genomföra fyra rökdykningar om året varav två i värme för att de ska behålla sin certifiering.

Övningsobjekten används också för att räddningstjänsten och andra företag som är här och tränar ska få möjlighet att träna sig i att släcka både invändigt och utvändigt. Pierre och Michael drar fram slangar och pulversläckare och innan vi vet ordet av står ett av objekten i lågor. Eller, visar det sig efter en stund, själva objektet brinner inte. Det som brinner är en hög med pallar som ligger på golvet.

– Många har en brandsläckare på arbetsplatsen och hemma, men frågan är hur många som verkligen kan använda den, säger Niklas och drar vant ur sprinten på en åtta kilos pulversläckare.

Tydligt och pedagogiskt går han igenom hur brandsläckaren ska användas, och snart får vi själva prova att släcka.

– Dra ur sprinten, sänk dig ner något för att undgå värmen, rikta slangen mot lågorna och sprid pulvret, förklarar han, och släcker elden som blossat upp.

Det märks att de tre männen drivs av ett starkt engagemang. Niklas berättar att han velat bli brandman ända sedan han var fyra år.

– Eller rättare sagt, jag hävdade bestämt att jag ville bli ”brandbil”, säger han och skrattar.

Och så blev det. Niklas gick ur grundskolan och utbildade sig sedan snabbt till brandman.

– Jag har inte ångrat mig en sekund. Det kanske låter konstigt, men det roligaste med jobbet var när vi blev kallade på larm och åkte ut för att släcka bränder.

Han blir allvarlig en stund och tillägger:

– Det är en förmån att få hjälpa andra och att faktiskt få betalt för det. Det är också det som gjorde att jag ville bli brandman: Jag ville hjälpa andra och göra en insats.

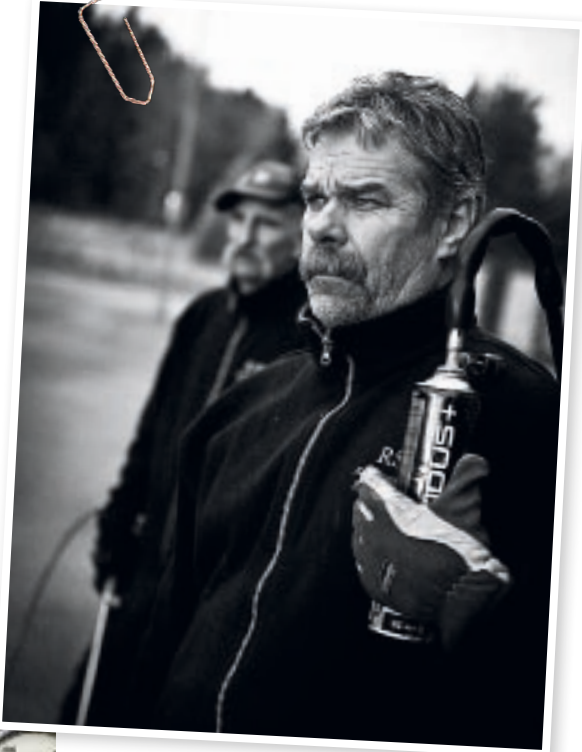
Niklas har jobbat i 15 år som brandman. Hur många bränder och olyckor han varit ute på har han tappat räkningen på. Däremot vet han att hans station snittade 2,5 larm per dygn.

– Som brandman är man ju inte bara ute på brandutryckningar, man åker också ut till trafikolyckor och hjärtstopp, där var vi oftast första instans på plats före

Både gamla och nya brandföremål finns att beskåda på Räddningsskolan.

”Köket är ett av de ställen där bränder oftast uppstår. Det gäller hela tiden att man är medveten om riskerna.”

”Räddningsskolan jobbar miljövänligt så långt det är möjligt”, berättar Michael Drangel.

ambulans och måste därför ge första hjälpen och annan vård.

Därför är också olycksscenarioen något som räddningstjänsten och de företag som hyr in sig på Räddningsskolan Rosersberg tränar mycket på.

– Vi arrangerar olyckor med figuranter som fingerar olika skador där de som tränar sig här ska hantera situationen, säger Michael och pekar mot ett tåg som ligger omkullvält.

RISKER I HEMMET

För Niklas var jobbet som lärare på Räddningsskolan Roserberg en naturlig fortsättning efter brandmannayrket. Han hade hunnit jobba i flera år när tankarna om att utbilda andra började dyka upp allt oftare.

Riskinventera hemma

1. Undvik att ha hushållspapper och kökshanddukar intill spisen.
2. Har du småbarn hemma kan det vara smart att installera lås på spisen.
3. När du lagar mat: Ha ett kastrullock liggande intill spisen, så att du snabbt kan kväva elden om det börjar brinna.
4. Undvik papperstapeter i köket.
5. Undvik standbyfunktionen på elektriska apparater.
6. Dammsug regelbundet bakom kyl och frys och se till att övriga apparater som tv, tvättmaskin och torktumlare är fria från damm.

7. Installera brandvarnare på strategiska ställen: I hallen, utanför kök, tvättstuga och i vardagsrummet. Kontrollera så att batteriet fungerar genom att trycka på knappen. Att brandvarnaren reagerar på rök kollar du genom att hålla ett levande ljus under den. Bor du stort: seriekoppla flera brandvarnare och gärna även i garaget.
8. Kontrollera med jämna mellanrum att brandvarnaren fungerar.
9. Köp hem ett par pulverbrandsläckare och förvara dem på strategiska och lättåtkomliga ställen. Se till att alla i familjen vet hur brandsläckaren fungerar.

Ett vanligt kastrullock intill spisen skulle förhindra många bränder i svenska hem. På med locket och elden kvävs.

– Jag älskade verkligen tillvaron som brandman, men med små barn hemma blev det körigt med de många hel- och nattskiftet. Så att få utbilda andra i ämnet var ett naturligt steg.

Under tiden som Niklas pratar har Pierre och Michael dragit ut en slags spis på den stora gårdsplanen. En av de vanligaste brandtillbuden i hemmet är när det börjar brinna i samband med matlagning.

– Det gäller hela tiden om att vara riskmedveten. Att tänka igenom var i hemmet riskerna finns. Köket vet vi är ett av de ställen där bränder ofta uppstår. Det behöver inte vara särskilt märkvärdigt att vara riskmedveten. Fundera till exempel igenom saker som var hushållspappersrullen står när ni lagar mat. Det är en risk att ha den stående intill spisen, säger Niklas.

En annan vanlig brandorsak är brinnande matolja. Niklas, Pierre och Michael demonstrerar den puttrande oljan. Det puttrar allt häftigare, och snart står eldslågor upp från kastrullen.

– I det här läget är det lätt att drabbas av panik och hålla vatten över elden eller att slänga ner hela den brinnande kastrullen i vasken där det finns vatten. Resultatet blir en övertändning med enorma eldslågor som följd, säger Michael och visar.

Plötsligt står det stora eldsmoln ut från spisen och det är lätt att förstå hur snabbt ett kök kan antändas av brinnande olja.

– Ta i stället för vana att alltid ha ett kastrullock liggande intill spisen. Då kan man lätt kväva elden, säger han och lägger vant på locket. Elden slocknar omedelbart, lika snabbt som den börjat.

EN BILLIG LIVFÖRSÄKRING

Niklas föreslår att man ska gå igenom hemmet rum för rum för att förebygga bränder.

– Köket vet vi är ett riskområde. Håller man fläktfiltret rent och dammsuger regelbundet bakom kyl och frys är en stor del av risken borta. Att tänka på vid en ombyggnation av köket är att man inte ska ha tapeter bakom kyl och frys, utan måla ytan.

En vanlig pulversläckare kostar inte många hundralappar. Genom att köpa ett par släckare och placera dem på strategiska ställen i hemmet har man ökat chanserna att undvika bränder ännu mer.

– Men tänk då på att placera dem smart. Det är inte smart att ha släckaren i

Om fler personer lärde sig grunderna i första hjälpen skulle oändligt många människoliv kunna räddas varje år, menar Niklas Lindwall.

förrådet bakom skidutrustningen. Ställ den bakom köksdörren eller lätt åtkomlig i hallen i stället, säger Pierre.

Tvättstugan är ett annat ställe där räddningstjänsten av erfarenhet vet att bränder ofta uppstår.

– Töm filtren i torktummlaren regelbundet, och försök att hålla så rent från damm som möjligt och undvik att låta maskinerna stå på standby. Här är också ett bra ställe att placera släckaren på, säger Michael.

En av de vanligaste brandorsakerna, särskilt i juletid, är levande ljus som glöms bort.

– Den enklaste regeln att förhålla sig till är att det alltid är den som har tänt ljusen som släcker dem. Och att man aldrig ska ha levande ljus i rum där man inte befinner sig, säger Niklas.

Vilket material ljusstakarna är gjorda av påverkar också risken för bränder. Träljusstakar eller dekorationer av mossor är en riskfaktor. Likaså många block- eller värmeljus samlade tätt på ett ställe.

– Det viktiga är att man är medveten om att risken ökar, vilket också gör att man kan vara extra uppmärksam om man trots allt väljer att ha ljusen på det sättet, säger Niklas.

På frågan om vad de själva använder för strategier för att undvika bränder hemma är de ense:

– Brandvarnare! Flera stycken, fungerande och utplacerade just på de här strategiska ställena i hemmet – hallen, köket och tvättstugan. Gärna seriekopp-

”Gå alltid igenom hur brandsläckaren fungerar. Det går inte att läsa bruksanvisningen när det väl brinner.”

lade om man bor stort, så att man snabbt märker om det brinner i någon del av huset eller i garaget.

En eller två brandsläckare är också något som varje hem borde investera i. – De behöver inte kosta mycket. Det finns bra för ett par hundralappar. Köp hem och framför allt – gå igenom dem tillsammans så att alla i familjen kan utnyttja dem. Det går inte att stå och läsa bruksanvisningen när det brinner.

Brandfiltar är ytterligare en billig och effektiv livräddare i ett hushåll. Niklas demonstrerar på en särskild docka i

naturlig vuxenstorlek som ligger på marken. Dockan står i lågor, och snabbt lyckas han kväva elden med hjälp av en vanlig yllefilt.

– Eldens bästa vän är syre. Genom att ta bort syret från elden kvävs den snabbt. Lägg på filtren från huvudet och ned, för ihop ben och armar och klappa snabbt över kroppen. Elden slocknar fort och ta då försiktigt bort filtren, börja vid benen. Har man ingen filt går det lika bra med en matta, förklarar han.

På Räddningsskolan finns det också möjlighet att lära sig första hjälpen och hjärt-lungräddning, HLR.

– Om alla människor skulle kunna utföra HLR, skulle oändligt många människoliv kunna räddas varje år, konstaterar Niklas. ■

Lär dig rädda liv

Om alla vuxna svenskar lärde sig HLR, hjärt-lungräddning, skulle många människoliv kunna räddas. Kurser hålls över hela landet, både för grupper, företag och privatpersoner. Läs mer på HLR.se eller HLR.nu

BRANDMÄNNEN VÄLJER

1. Brandvarnare är ett måste i alla hem. 2-pack (32-5684) 139 kr.
2. För det stora huset: Sammankopplingsbara brandvarnare med optisk detektering (32-3382) 129 kr.
3. I varje hem bör det finnas åtminstone en brandsläckare lätt åtkomlig. Pulversläckare, 6 kg, (34-156-1) 499 kr.
4. Med en brandfilt (34-158) 199 kr, släcks elden effektivt.
5. En utrymningsstege, (34-4409) 895 kr, i repstegesmodell gör det lätt att ta sig ut om olyckan är framme.

För extra brandsäkerhet - satsa på batteridrivna värmeljus, 3-pack (36-2547) 29 kr och batteridrivna blockljus (36-4375) 79 kr/st.